

Felhívás - február végén érdemes elkészíteni és kihelyezni a méhecskehoteleket, amikkel a lakosság is rengeteget tehet a beporzó rovarok védelméért!

2020-02-24 08:36

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) a lakosság, a gazdálkodók és az önkormányzatok figyelmébe ajánlja a rendkívül egyszerű, ugyanakkor nagyon látványos méhecskehotel-eszközcsoportot, amivel erkélyen, ablakpárkányon is hatékonyan és hiánypótló módon segíthetjük a szelíd beporzók szaporodását már kora tavasztól.

*Cikkünkben az építési gerendahulladék méhecskehotelkénti hasznosítását mutatjuk be
(Fotók: Orbán Zoltán)*

A családokban élő, köztudottan agresszív telepes méhek és darazsak mellett léteznek magányosan élő fajok is. Ezek a néhány milliméterestől a poszméh méretig előforduló, szelíd, nem támadékony fajok partfalak, fák, talaj lyukaiba falazzák utódaikat. Jelenlétük nagyon fontos a lakott területeken is, mivel faj- és méretgazdagságuk alapvető fontosságú a változatos virágméretű növényfajok beporzásában, amit a házi méhek egymagukban nem tudnak elvégezni.

Mi az a méhecskehotel?

A magányosan élő méhek és darazsak általunk készített mesterséges bölcsői, amiben szaporodni tudnak.

Méhecskehotel minden 2–10 mm átmérőjű, legalább néhány cm hosszúságú, cső alakú anyag (pl. nád-, óras olasz nád- és bambusznádszál-darabok), tárgy (pl. egyes régi téglatípusok), illetve bármely olyan anyag (építési gerendamaradékba és tűzifa kugli), amibe ilyen lyukak fúrhatók.

És ha már rászánjuk magunkat bölcsőfuratok készítésére, érdemes ezekből a lehető legtöbbet a felületbe mélyíteni. Ebben a 13 cm átmérőjű tűzifa kugliban 197 db (2, 4, 8 mm-es) furat van (Fotó: Orbán Zoltán)

De méhecskehotel lehet egy ilyen régi téglá is, ha a lyukakat hátul betonhabarccsal lezárjuk (Videó: Orbán Zoltán)

Az ilyen szekrényes méhecskehotel folyamatosan újabb és újabb egységekkel bővíthető (Videó: Orbán Zoltán)

Mi a különbség a méhecskehotel és a darázsgarázs között?

Gyakorlatilag semmi. Az eszköz a több mint tíz évvel ezelőtti bemutatásakor kapta a szándékosan figyelemfelhívó darázsgarázs nevet, mert magyar nyelven a méhgarázs kimondva könnyen érthető mélygarázs-nak, ami felesleges félreértésekhez vezethetett volna. Időközben megszületett a méhecskehotel elnevezés, ami szakmailag azért pontosabb megnevezés, mert ezekbe főleg magányos méhek (ezen belül is az Osmia nembe tartozó kőműves méhek) képviselői költöznek be.

Mik azok a magányos méhek és darazsak?

A világon élő méh- és darázsfajok mintegy 90%-a nem családokban, hanem magányosan él, nem alkot népes, együttműködő kolóniákat. Az Európában élő mintegy kétezer beporzórovar-faj többsége a méhek, ezen belül is a magányosan élő fajok közül kerül ki. Ezek a nem támadékony, bölcsőkamráikat partfalakba, talajba, korhadó fába mélyítő állatok nélkülözhetetlenek a vadon élő és a termesztett kultúrnövények beporzásában, amit a házi méhek egyedül nem képesek elvégezni.

Míg a házi méhek akár több tízezres kolóniáinak természetes faodvakra – még inkább az ember által biztosított kaptárakra – van szüksége, a magányos fajok ujjnyinál nem vastagabb lyukak védelmére bízzák utódaikat. Ezekbe a szűk járatokba a nőtény méhek nektárt és virágport, a darazsak elsősorban megbénított hernyókat halmoznak fel, erre petéznek, majd a bölcsőket sárdugóval zárják le. A kikelő lárva a felhalmozott táplálék elfogyasztását követően bebábozódik, végül a kikelő kifejlett rovar kirágja magát a sárdugón, és megkezdheti néhány hetes felnőtt életét.

Jellegzetes megjelenésű magányosméh-faj méhecskehotel bejáratánál ...

... és [természetvédelmi farakás](#)on (Fotó: Orbán Zoltán)

Akit részletesebben érdekel a kőműves méhek élete, és a méhecskehotel, mint eszköz szerepe a védelmükben, olvashat egy angol nyelvű tanulmányt [itt >>](#).

Miért február végén beszélünk ezekről?

Mert a méhecskehotels többnyire bundás testű méh lakói a telet követően legkorábban aktívvá váló rovarok közé tartoznak. Az első példányok akár már a február végi enyhe, napsütéses napokon repülnek, virágokat és lakóbölcsőket keresnek. Ezért a méhecskehotels érdemes március elején kihelyezni. Ezt követően a méhecskehotels forgalma április-májusban a legnagyobb, júniustól már jelentősen alábbhagy, de a nyár második felében is számíthatunk vendégekre.

Hova tehetünk ki a méhecskehoteleket?

Esőtől védett, keleti-délnyugati fekvésű ablakpárkányra, erkélyre, tornácra, eresz alá; erre a célra kialakított esővédő tető alá épület falára, óvoda- és iskolaudvarra, közterületre, mezőgazdasági területen szántók, ültetvények nem kezelt szegélyére, ahova legalább néhány órán keresztül odasüt a Nap, és ahol a beverő csapadéktól is védve van a méhecskehotel.

Miért fontosak?

Mert ők alkotják a beporzó rovarok legnépesebb csoportját, így - a közvélekedéssel ellentétben - ezt a munkát alapvetően nem a házi méhek, hanem Európában is mintegy kétezer más faj látja el. Bár ez nem verseny, de számunkra a magányos darazsak talán még fontosabbak, mivel a felnőtt egyedek nektárfogyasztók és így beporzók is, a lárvák számára viszont megbénított rovarokat, hernyókat, pókokat halmoznak fel - azaz a ma népszerű marketing megközelítés szerint "kettő az egyben" szolgáltatást nyújtanak nekünk.

Csípnek?

A legtöbb méh- és darázfaj, így a magányos csoport tagjainak többsége is rendelkezik fullánkkal és méregkészülékkel. Ezért soha ne fogjunk meg méhet, darazsat (sőt lehetőleg semmilyen rovar, amit nem ismerünk), mert ilyenkor védekeznek.

Támadnak?

Nem! A családokban élő támadékony fajokkal, például a közismert házi méhekkal és a jellegzetes fekete-szára mintás darazsakkal szemben a magányosan élők még a lakóbölcsők közvetlen közelében sem foglalkoznak sem az emberrel, sem a társ- és háziállatokkal.

Nemcsak az nem zavarja őket, ha a kutyánk játszóternek használja a lakóhelyük előterét, ...

A támadékony fajok nem költöznek be a méhecskehotelbe?

Nem, ez soha nem történhet meg! A támadékony és fájdalmas szúrású, családokban élő darazsak és a házi méhek nem tudnak beköltözni ezekbe a szűk járatokba, mert itt egyszerűen nincs hely a lépek megépítésére és az akár 30-40 ezer (!) dolgozó befogadására, és ezt ezek az állatok is tudják, éppen ezért a méhecskehotelek nem is vonzzák oda ezeket!

Kell takarítani, évente cserélni a méhecskehoteleket?

Nem! A rovarok évről évre kitakarítják, tatarozzák a bölcsőjáratokat.

Kell szakértelem a méhecskehotelek elkészítéséhez?

Nem! Csak némi faanyag, 10, 8, 6, 4, és 2 mm vastag (ezek közül legtöbb lakója a 8-10 mm-es furatoknak van), fa vagy fém megmunkálására alkalmas fűrészár, valamint akkus vagy vezetékes elektromos fűrőgép (esetleg különböző vastagságú nádszálak). Ha mindez a rendelkezésünkre áll, fél-egy óra alatt százas nagyságrendben készíthetünk méhecskehotel lakóbölcsőket!

Mutatunk egy példát, hogy milyen egyszerű!

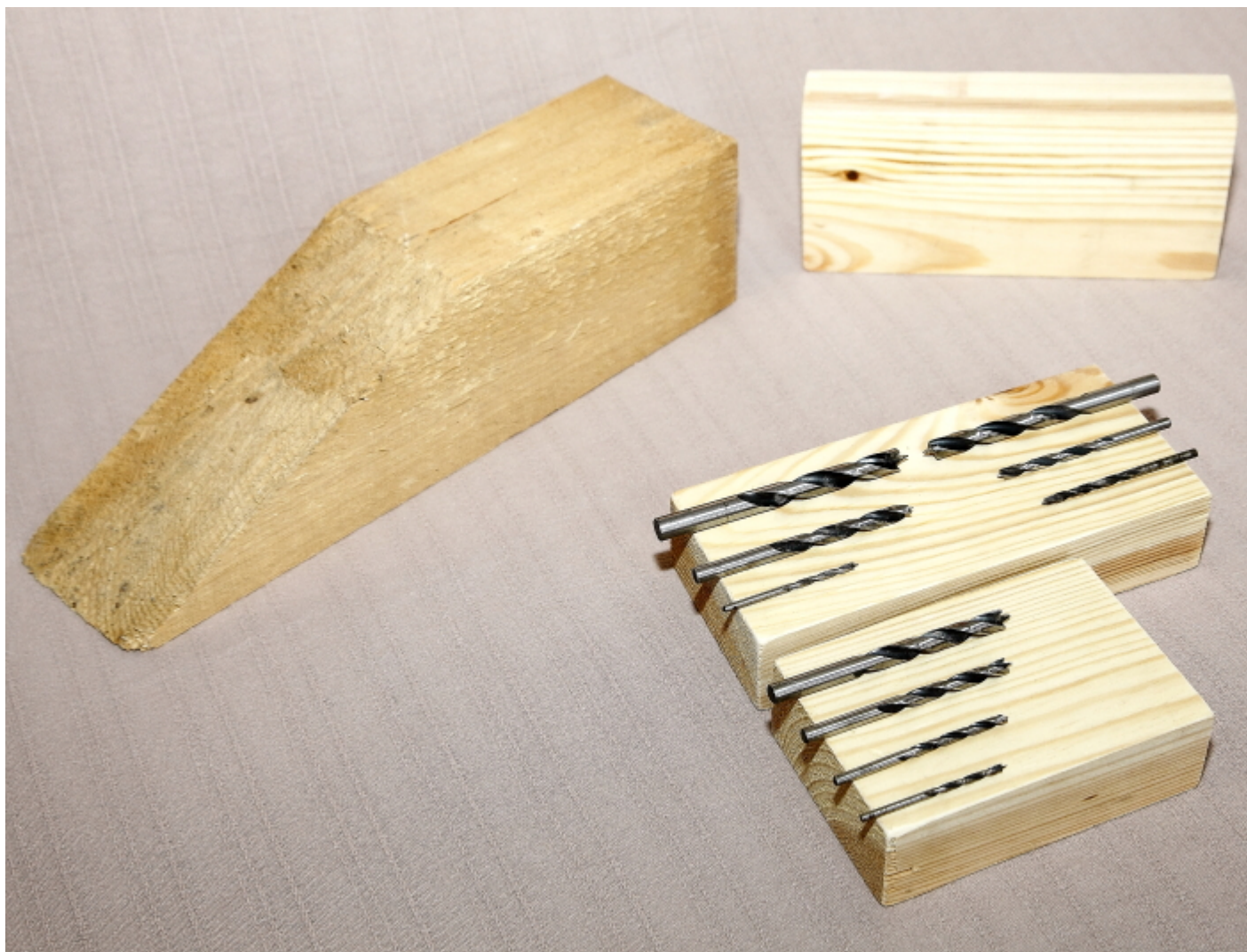
Építkezés, felújítás során rengeteg olyan, egyébként eldobásra vagy eltüzelésre elpazarolt fagerenda-hulladék képződik, ami pedig ideális lenne méhecskehotelek készítésére, a biológiai sokféleség hatékony megőrzésére, visszahozására!

*Ennyi gerendahulladékból százas nagyságrendben készíthetők méhecskehotelek,
több ezer lakóbölcsővel*

A fenti képen látott hulladékanyag-halom kinyert négy gerendamaradék

Nem baj, ha a hulladék fa különböző hosszúságú, ha a fűrészarakat már legalább néhány centiméter mélységbe be lehet eresztetni a fába, az is elegendő

A hosszabb darabok mindkét oldalába készíthetünk furatokat (10 és 2 mm között 2 milliméteres fűrészár-"ugrásokkal"), így gyakorlatilag két teljes értékű méhecskehotelt kapunk, ha olyan helyre tesszük ki, ahol az eszközt előlről és hátulról is meg tudják közelíteni a rovarok

A munka lényegi része a furatok elkészítése akkumulátoros (a képen), vezetékes vagy állványos fúróval

*A lyukak többsége a 10 és 8 mm-es tartományba essen, a köztük lévő
hézagokat töltsük ki a vékonyabb furatokkal*

Ne aggódjunk a látszólagos zsúfoltság miatt, a különböző fajhoz tartozó, eltérő méretű rovarok gond nélkül elvannak egymás közelében, mivel mindegyikük csak a saját bölcsőjével foglalkozik (Fotók: Orbán Zoltán)

Ennyi az egész?

Elvileg igen, ennyi ismeret is elegendő jó méhecskehotelek elkészítéséhez, de a honlapunkon részletesebben is írunk a témáról:

A hagyományos méhecskehotelek készítéséről részletesen olvashat

A méhecskehotelek mellett természetesen méhlegelők vetésével, ültetésével is segíthetjük a beporzókat, amiről a Madárbarát kert növényei oldalunkon is olvashatnak

Méhecskehotel és látvány-méhecskehotel is beszerezhető az MME Természetbarátok boltjában